

PROBLEMATIKA LIDSKÉ AGRESIVITY V ZRCADLE MANIPULACE A POSLUŠNOSTI VŮČI AUTORITĚ I

Zdroj: Pedagogická orientace 2001, č. 1,
s.58–65 ISSN 1211-4669

Autor: PaedDr. Stanislav Bendl, Ph.D.

Vypracovala: Pavla Koňářiková

MANIPULACE.....?

OVLIVŇOVÁNÍ (PERZUAZE)

O manipulaci hovoříme v souvislostech s:

- politikou
- obchodem
- médií
- sektami
- propagandou
- manipulativní pedagogikou
- brutalitou (trestné páchaní)
- agresivitou dětí a mládeže
- úpadkem autority
- totalitou

Manipulace je záměrné ovlivňování osob bez jejich vědomí a souhlasu...

Využití:

- nevědomosti
- dobromyslnosti
- naivity
- slušnosti
- strachu

KÁZEŇ

VĚDOMÉ DODRŽOVÁNÍ ZADANÝCH NOREM (POSUŠNOST)

- Poslušnost je spíše pasivní
- Kázeň může zahrnovat i prvky vlastní aktivity
- Kázeň nekritická, otrocká

AUTORITA

VYJADŘUJE SOCIÁLNÍ VZTAH

- Sociální vztah mezi lidmi, kteří jsou nositeli vážnosti, respektu a úcty, a mezi těmi, kteří jim vážnost, respekt a úctu projevují.

AGRESE

- Agresí rozumíme jakoukoliv formu chování, kdy se snažíme záměrně někoho poškodit nebo mu ublížit.

AGRESIVITA

- Agresivitou rozumíme tendence, popřípadě dispozice k útočnému jednání vůči jiné osobě a okolí.

MANIPULOVATELNOST LIDÍ (AUTORITA A POSLUŠNOST)

- Podle Fuchse je matkou autority nerozhodnost lidí.
- Někteří Vám budou vděční, když z nich sejmete břímě rozhodování.
- Otázkou je, do jaké míry jsou lidé, ač vybaveni dokonalým rozumem, manipulovatelní.

MILGRAMOVY EXPERIMENTY POSLUŠNOST VŮČI AUTORITĚ

- Americký psycholog Stanley Milgram si kladl otázku, zda je schopen přimět pokusné osoby k mučení či trýznění jiných lidí.
- Snažil se zjistit chování osob, od kterých se požadovalo, aby způsobovaly bolest jiným, neznámým lidem

- **Stanley Milgram** (15. 8. 1933 – 20. 1984 New York) byl americký sociální experimentální psycholog, který se proslavil hlavně dvěma originálními experimenty o lidské společnosti.
- K prvnímu pokusu Milgrama inspiroval proces s nacistickým zločincem Eichmannem: co všechno jsou lidé ochotni udělat, když jim to nařídí autorita?
- V roce 1964 provedl MILGRAM slavný experiment. Výzkum byl prezentován jako testování paměti a výzkum učení. Zúčastnilo se 40 dobrovolníků, mužů ve věku 20 – 50 let, kteří si vylosovali roli učitele a žáka.

MILGRAMOVY EXPERIMENTY

HYPOTÉZA ZNĚLA: UČENÍ NEJLÉPE PODPORUJE TREST ZA CHYBNÝ VÝKON

- Učitel měl před sebou 30 spínačů od 15 do 450 Voltů.
- Učitel byl umístěn mimo místnost žáka
- Trest byl udělován prostřednictvím generátoru odstupňovanými vypínači od lehkého šoku až po těžký šok (XXX)
- Učitel dostal instrukci při chybě udělit šok, při další vždy o stupeň vyšší
- Učební úkol se týkal párových asociací
- Pokusným osobám byl předložen dlouhý seznam slov a bylo jim řečeno, že pokud se dostanou na konec seznamu, musejí ho znovu zopakovat a postupovat v udělování šoků až do doby, kdy se žák naučí všechny dvojice správně.

UKÁZKOVÝ (VZOROVÝ) ŠOK

- Každé pokusné osobě, než začala svoji činnost učitele, byl udělen vzorový šok na generátoru.
- Tento šok měl sílu 45V a byl udělen na zápěstí.
- Cílem bylo přesvědčit pokusnou osobu o autenticitě generátoru

MILGRAMŮV EXPERIMENT

INSTRUKCE O ŠOKU

- Pokusná osoba měla udělit šok učícímu vždy, když dá nesprávnou odpověď.
- Při špatné odpovědi, udělil „učitel“ vždy vyšší počet voltů, které musel předem „žákovi“ nahlásit.
- Učící osoby samozřejmě bolest jen předstíraly.
- Žák dává předem určené odpovědi (3 špatných odpovědí k jedné správné).

PRŮBĚH EXPERIMENTU

- V průběhu experimentu není slyšet od žáka slyšet žádná hlasová odpověď nebo jiné znamení protestu až do dosažené šokové úrovně 300V.
- V úrovni 300V žák tluče do stěny místnosti, od tohoto okamžiku se již neobjevují žádné odpovědi na panelu.
- Instrukce pro „učitele“ zní: počkejte 5-10s a poté považujte žádnou odpověď za špatnou

PRŮBĚH EXPERIMENTU

- Žákovo tlučení se opakuje při 315V a poté už se neobjeví ani na signálním boxu.
- „Učitel“ se obrací pro radu k experimentátorovi
- Při neochotě spolupracovat se nabízí pobídky
- Pobídka č.1: Prosím, pokračujte, nebo: Prosím pokračovat!
- Pobídka č.2: Pokus vyžaduje, abyste pokračoval.
- Pobídka č.3: Je bezpodmínečně nutné, abyste pokračoval
- Pobídka č.4: Nemáte jinou volbu, musíte pokračovat

Distribuce bodů přerušení experimentu

Verbální označení a označení počtu voltů	Počet pokus. osob, pro které toto byl max. šok	Verbální označení a označení počtu voltů	Počet pokus. osob, pro které toto byl max. šok
Lehký šok		Intenzivní šok	
15	0	255	0
30	0	270	0
45	0	285	0
60	0	300	5
Mírný šok		Šok extrémní intenzity	
75	0	315	4
90	0	330	2
105	0	345	1
120	0	360	1
Silný šok		Nebezpečí: těžký šok	
135	0	375	1
150	0	390	0
165	0	405	0
180	0	420	0
Velmi silný šok		XXX	
195	0	435	0
210	0	450	26
225	0		
240	0		